

κλήμης μαστορίδης

Ο Κλήμης Μαστορίδης σπούδασε τυπογραφία και έκδοση, μικρό offset και ρεπρογραφία, και σχεδίαση βιβλίου στο *London College of Printing* στην Αγγλία. Μετά την ολοκλήρωση ενός μεταπτυχιακού προγράμματος στο *Τμήμα Τυπογραφίας και Γραφικής Επικοινωνίας* στο *Πανεπιστήμιο του Reading*, ξεκίνησε έρευνα η οποία τον οδήγησε στο διδακτορικό τίτλο (PhD). Θέμα της διατριβής ήταν η ιστορία και η μορφολογία της ελληνικής εφημερίδας από το 1790 έως το 1910.

Είναι Fellow του *Institute of Printing, UK*, και μέλος της *ATypl*, της *International Society of typographic Designers*, της *Internationale Gutenberg Gesellschaft*, της *Printing Historical Society*, καθώς και άλλων ακαδημαϊκών ενώσεων που δραστηριοποιούνται στο χώρο της θεωρίας της τυπογραφίας και της ιστορίας της γραφικής επικοινωνίας. Συμμετείχε σε διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό και ήταν υπεύθυνος για το ακαδημαϊκό μέρος του πρώτου διεθνούς συνεδρίου για την τυπογραφία που οργανώθηκε στην πατρίδα μας το 1992 (DIDOT Programme). Έκανε διαλέξεις και παρέδωσε σεμινάρια σχετικά με την τυπογραφία σε διάφορα πανεπιστημιακά ιδρύματα και κολλέγια.

Ο ΚΜ υπήρξε ιδιοκτήτης του εκδοτικού οίκου-βιβλιοπωλείου *Μαστορίδη*, στη Θεσσαλονίκη, από το 1977 έως το 1997. Το 1987 ίδρυσε τον εξειδικευμένο σε τυπογραφική βιβλιογραφία εκδοτικό οίκο *Τυποφιλία*, τον οποίο τώρα διευθύνει. Είναι επίσης συνιδρυτής και πρόεδρος της *alterVision*, *τυπογραφία και οπτική επικοινωνία*.

Από το 1998 είναι επικεφαλής του *Μηχανισμού Εκδόσεων Πανεπιστημίου Μακεδονίας*. Τον Ιούνιο του 2001, οι Αρχές του Πανεπιστημίου αποφάσισαν να ιδρύσουν τις *Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας* εκλέγοντας τον ΚΜ διευθυντή.

Δημοσίευσε πολλά άρθρα σχετικά με την τυπογραφία και είναι συγγραφέας των βιβλίων *Θέματα αναπαραγωγής και εκτύπωσης* (Θεσσαλονίκη, 1988, 1993, 1997) και *Casting the Greek newspaper* (ΕΛΙΑ, Θεσσαλονίκη, 1999). Από το 1998 διευθύνει και εκδίδει το ειδικό περιοδικό για τις τυπογραφικές σπουδές με τίτλο *Υφέν, βήμα για την τυπογραφία*.

Η συμβολή του, σε ακαδημαϊκό και πρακτικό επίπεδο, για την ανάπτυξη της τυπογραφίας στην Ελλάδα έχει εκτιμηθεί σε σειρά δημοσιευμάτων και συνεντεύξεων (ραδιόφωνο, τηλεόραση και τύπο) κατά την τελευταία εικοσαετία.

Σχεδίασε και επιμελήθηκε πλήθος εντύπων, βιβλίων, περιοδικών και εφήμερων και συμμετείχε σε πολλά έργα για την ανάπτυξη της οπτικής ταυτότητας σημαντικών εταιριών και ινστιτούτων καθώς και σε εφαρμογές information design.

Ο ΚΜ είναι εμπνευστής του θεσμού 'Παγκόσμιο Συνέδριο Τυπογραφίας και Οπτικής Επικοινωνίας', που διοργανώνεται από τις *Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας* με τη συνεργασία της *altervision* και τη συμμετοχή φορέων και εταιριών του χώρου της τυπογραφίας, του design και της οπτικής επικοινωνίας στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη.

- 1) Διδάκτορας (PhD) του Πανεπιστημίου του Reading, Αγγλία,
Τμήμα *Τυπογραφίας και Γραφικής Επικοινωνίας*
Τίτλος διατριβής: "Casting the Greek Newspaper; a study of the morphology of the *ephemeris* from its origin until the introduction of mechanical setting" (*υποτροφία Ιδρύματος Α. Ωνάση*)
- 2) Diploma in Printing and Publishing Studies for Graduates
London College of Printing
- 3) Diploma in Reprographic Techniques and Small Offset
London College of Printing
- 4) Certificate in Book Design
London College of Printing
- 5) Postgraduate Certificate in Theory of Typography and History of Graphic Communication
University of Reading,
Department of Typography & Graphic Communication

- 1) Συγγραφή του βιβλίου *Θέματα Αναπαραγωγής και Εκτύπωσης*. Εγχειρίδιο για τις Γραφικές Τέχνες. Θεσσαλονίκη, 1988. Ανατυπώσεις: 1993, 1997
- 2) Μετάφραση και επιμέλεια της ελληνικής έκδοσης του βιβλίου του Stanley Morison, *First Principles of Typography*. Στα ελληνικά: *Βασικές Αρχές της Τυπογραφίας*, Θεσσαλονίκη, 1990
- 3) Επιμέλεια της Αγγλικής έκδοσης (British Library, 1927) του βιβλίου του Victor Scholderer, *Greek Printing Types 1465-1927*, Θεσσαλονίκη, 1995
- 4) Εκδότης του περιοδικού *Υφέν, βήμα για την τυπογραφία* που εκδίδεται στη Θεσσαλονίκη, 1998-
- 5) Συγγραφή του βιβλίου *Casting the Greek Newspaper; a study of the morphology of the ephemeris from its origin until the introduction of mechanical setting*, Thessaloniki, ELIA, 1999
- 6) Συλλογή επιμέλεια και έκδοση κείμενων του τόμου *Πρακτικά, 1ο Παγκόσμιο Συνέδριο Τυπογραφίας και Οπτικής Επικοινωνίας*, Θεσσαλονίκη, 2004

- 1) Οι επιτραπέζιες φωτοσυνθέσεις, *Τυπογραφία*, 1.1.1988
- 2) Οι αρνητικές επιδράσεις των νέων μεθόδων στοιχειοθεσίας στην τυπογραφική αισθητική, *Νέα των Γραφικών Τεχνών (ΝΓΤ)*, Μάρτιος 1988
- 3) Φλεξογραφία, *Τυπογραφία*, 1.4.1988
- 4) Για τη 'δεξιά' στοιχίση των κειμένων, *ΝΓΤ*, Απρίλιος 1988
- 5) Νέες εξελίξεις στο φωτοαντιγραφικό, *Τυπογραφία*, Ιούνιος 1988
- 6) Πώς πάμε στη Διδότου; *ΝΓΤ*, Αύγουστος 1988
- 7) Τυπογραφικές περιπλανήσεις I (Μουσείο Gutenberg), *Τυπογραφία*, 1.4.1989
- 8) Τυπογραφικές περιπλανήσεις II (Μουσείο Plantin-Moretus), *Τυπογραφία*, 1.6.1989
- 9) Τυπογραφία και γραφική επικοινωνία (μτφ. συνέντευξης του Prof. M. Twyman, επικεφαλής του Dept of Typography & Graphic Communication του University of Reading), *ΝΓΤ*, 1989
- 10) DTP, Some personal views, *Professional Printer, Journal of the Institute of Printing, UK*, July-August 1989
- 11) Διορθώσεις, διορθωτικά σύμβολα και ζητήματα τυπογραφικού ύφους στις Ελληνικές εκδόσεις I, *ΝΓΤ*, Οκτώβριος 1989
- 12) Διορθώσεις, διορθωτικά σύμβολα και ζητήματα τυπογραφικού ύφους στις Ελληνικές εκδόσεις II, *ΝΓΤ*, Ιανουάριος 1990
- 13) Σχετικά με την κρυφή τέχνη, (προδημοσίευση άρθρου από το *Δέντρο*), *Η Αυγή της Κυριακής*, 27. 5.1990
- 14) Σχετικά με την κρυφή τέχνη, *Το Δέντρο*, Απρίλιος 1990
- 15) DTP, επιτραπέζια εκδοτικά συστήματα, *ΝΓΤ*, Μάιος 1990
- 16) LPES 90, *Τυπογραφία*, 1.12.1990

- 17) Καλλιτεχνικό τυπογραφείο: σχέσεις αγάπης και μίσους με τα ελληνικά στοιχειοχυτήρια, *ΝΓΤ*, Ιανουάριος 1991
- 18) Καλλιτεχνικό τυπογραφείο: σχέσεις αγάπης και μίσους με τα ελληνικά στοιχειοχυτήρια, *Τυπογραφία*, 15.4.1992
- 19) "Το Σχέδιο του Γράμματος", μία κριτική παρουσίαση του βιβλίου, *ΝΓΤ*, Ιανουάριος 1992
- 20) Τυπογραφική παιδεία και ο ρόλος των διορθώσεων, *Το Δέντρο*, Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 1992
- 21) Σχετικά με την κρυφή τέχνη, (αναδημοσίευση από το *Δέντρο*), *ΝΓΤ*, Σεπτέμβριος 1992
- 22) Οι πρώτες Ελληνικές εφημερίδες, *Ο Τύπος*, Μάιος 1993
- 23) Οι πρώτες Ελληνικές εφημερίδες, (αναδημοσίευση από τον *Τύπο*), *Τυπογραφία*, 1.7.1993
- 24) Η τυπογραφία της διαφήμισης στην Ελληνική εφημερίδα του 19ου αιώνα, *Κυριακάτικη Αυγή*, 20.2.1994
- 25) Σχεδιασμός Ελληνικών γραμμάτων I, *Print & Publish*, Μάρτιος 1994
- 26) Σχεδιασμός Ελληνικών γραμμάτων II, *Print & Publish*, Απρίλιος 1994
- 27) Η τυπογραφία της διαφήμισης στην Ελληνική εφημερίδα του 19ου αιώνα, *ΝΓΤ*, τεύχος 107, Μάρτιος 1994
- 28) Η τυπογραφία της γλώσσας και η γλώσσα της τυπογραφίας, *Κυριακάτικη Αυγή*, 14.8.1994
- 29) Επικήδειοι ή μουσεία για την τυπογραφία; *ΝΓΤ*, τεύχος 116, Φεβρουάριος 1995
- 30) Σχετικά με την ιστορία και την εξέλιξη των Ελληνικών τυπογραφικών στοιχείων, *Νέο Επίπεδο*, τεύχος 20-21, Άνοιξη 1995
- 31) Η κρυφή ιστορία των Times, μια απρόβλεπτη ανακάλυψη της τυπογραφικής έρευνας, *Print & Publish*, Σεπτέμβριος 1995
- 32) Η κρυφή ιστορία των Times, (αναδημοσίευση), *ΝΓΤ*, Οκτώβριος 1995
- 33) Τυπογραφία και εφημερίδες: από τις προεπαναστατικές 'εφημερίδες' στον σύγχρονο ελληνικό Τύπο, *Επτά Ημέρες, Καθημερινή της Κυριακής*, 7.4.1996
- 34) Η ιστορία και η εξέλιξη των Ελληνικών τυπογραφικών στοιχείων, (αναδημοσίευση από το *Νέο Επίπεδο*), *Η Τυπογραφία*, 15.9.1996
- 35) Μικρό σημείωμα για την επικοινωνία στο χώρο της γραφικής επικοινωνίας, *ΑΚΡΟ*, νο.1, Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 1996
- 36) Βιβλιοπαρουσίαση, *ΑΚΡΟ*, νο.1, Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 1996
- 37) Η τυπογραφία της πολιτικο-σατιρικής ελληνικής εφημερίδας, *Η Τυπογραφία*, 15.1.1997
- 38) Το τυπογραφικό στοιχείο στη σχεδίαση των εντύπων, *ΑΚΡΟ*, νο.2, Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 1997
- 39) Βιβλιοπαρουσίαση, *ΑΚΡΟ*, νο.2, Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 1997
- 40) Διορθωτικά σύμβολα, μια ειδική τυπογραφική γλώσσα, *ΑΚΡΟ*, νο.3, Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 1997
- 41) Βιβλιοπαρουσίαση, *ΑΚΡΟ*, νο.3, Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 1997
- 42) Σχετικά με την τυπογραφία της ελληνικής πολιτικο-σατιρικής εφημερίδας του 19ου αιώνα, *ΑΚΡΟ*, νο.4, Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 1997
- 43) Στοιχεία για την τυπογραφία της ελληνικής εφημερίδας στην πορεία προς τη δεκαετία του 1870, *ΥΦΕΝ*, νο.1, Θεσσαλονίκη, Άνοιξη 1998
- 44) The first greek typographic school, *ΥΦΕΝ*, νο.2, Θεσσαλονίκη, Φθινόπωρο 1998
- 45) Βιβλιοπαρουσίαση, *ΑΚΡΟ*, νο.8, Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 1998
- 46) *Ephemeris* and the first steps of the Greek Press, *ΥΦΕΝ*, νο.3, Θεσσαλονίκη, Χειμώνας 1999
- 47) The loneliness of greek typography; myth or reality?, *ΥΦΕΝ*, νο.4, Θεσσαλονίκη, Καλοκαίρι 1999
- 48) Κείμενο για τον μεταπτυχιακό οδηγό του *Τμήματος Τυπογραφίας και Γραφικής Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου του Reading*, Αγγλία, 1999.
- 49) Συμμετοχή με κείμενο στην έρευνα του περιοδικού *δδ* σχετικά με τα ελληνικά γράμματα, "Ellinika grammata, τι μέλλει γράφεσθαι;", *δδ*, τεύχος 11, Ιούλιος-Αύγουστος 2000
- 50) A short note about the 'graphic arts archive' of George Zioutos, *ΥΦΕΝ*, τόμος 2, τεύχος 3, Θεσσαλονίκη, Καλοκαίρι 2000

- 51) Παράμετρος: Γραφική επικοινωνία (για τη ρωσική πρωτοπορία), *Δημότης, Περιοδικό της Σταυρούπολης*, τεύχος 16, Δεκέμβριος 2000
- 52) Μικρό σημείωμα για δυο πρέσες του 19ου αιώνα, *ΥΦΕΝ*, τόμος 3, τεύχος 1, Θεσσαλονίκη, Άνοιξη 2000
- 53) Μια συζήτηση με τον Σταύρο Βενέτη, υπεύθυνο των στοιχειοχτυηρίων *Βικτώρια* το καλοκαίρι του '90, *ΥΦΕΝ*, τόμος 3, τεύχος 1, Θεσσαλονίκη, Άνοιξη 2000
- 54) Πρόλογος στο βιβλίο του Γιάννη Οικονομίδη, *Imagine*, που εκδόθηκε στη Θεσσαλονίκη από τον εκδοτικό οίκο *University Studio Press*, 2001
- 55) Τυπογραφική επιμέλεια, από τον Μουσούρο στο Internet, *ΥΦΕΝ*, τόμος 3, τεύχος 2, Θεσσαλονίκη, Χειμώνας 2002
- 56) Η όψη των εφημερίδων: τυπογραφικοί πειραματισμοί στον ελληνικό τύπο του 19ου αιώνα, *Το άλλο Βήμα/Το Βήμα*, Κυριακή 30 Ιουνίου 2002
- 57) Συλλεκτική έκδοση με νόημα: ο επιτάφιος θρήνος με ξυλογραφίες του τυπογράφου-εικαστικού Γιάννη Στεφανάκι, *Η Καθημερινή*, Κυριακή 6 Οκτωβρίου 2002
- 58) Τυπογραφία και οπτική επικοινωνία. Ο απόηχος του 1ου παγκόσμιου συνεδρίου, *ΔΔ*, τεύχος 24, Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2002
- 59) Τυπογραφία και οπτική επικοινωνία. Ο απόηχος του 1ου παγκόσμιου συνεδρίου, *Graphic Arts*, τεύχος 40, Σεπτέμβριος 2002
- 60) Εισαγωγική ομιλία στο 1ο παγκόσμιο συνέδριο για την τυπογραφία και την οπτική επικοινωνία. Α' μέρος, *Η Τυπογραφία*, τεύχος 941, 15 Οκτωβρίου 2002
Εισαγωγική ομιλία στο 1ο παγκόσμιο συνέδριο για την τυπογραφία και την οπτική επικοινωνία. Β' μέρος, *Η Τυπογραφία*, τεύχος 942, 1 Νοεμβρίου 2002
- 61) 1ο παγκόσμιο συνέδριο τυπογραφίας και οπτικής επικοινωνίας, εναρκτήρια ομιλία, *ΥΦΕΝ*, τόμος 4, τεύχος 1, Θεσσαλονίκη, Χειμώνας 2002
- 62) 1ο παγκόσμιο συνέδριο για την τυπογραφία και την οπτική επικοινωνία, *Τα Νέα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας*, τεύχος 2, Δεκέμβριος 2002
- 63) Τυπογραφική επιμέλεια, από τον Μουσούρο στο Internet, *Εκδοτικά προβλήματα και απορίες, πρακτικά συνεδρίου στη μνήμη του Γ.Π. Σαββίδη*, Αθήνα 2002
- 64) Παρουσίαση βιβλίου, *Τάκης Βουλγαρίδης, Λιθογραφία η ζωή μου*, *ΥΦΕΝ*, τόμος 4, τεύχος 2, Θεσσαλονίκη, 2003
- 65) Παρουσίαση βιβλίου, *Μανόλης Βιθυνός, Ιστορία των γραφικών τεχνών*, *ΥΦΕΝ*, τόμος 4, τεύχος 2, Θεσσαλονίκη, 2003
- 66) Lifestyle έντυπα και τυπογραφία, επισημάνσεις για την ελληνική πραγματικότητα, *Τεχνοπαίγνιον*, τεύχος 2, Μάρτιος 2004
- 67) Οι τυπογραφικές συμβάσεις στο ελληνικό έκτυπο του 19ου αιώνα, *Το έντυπο ελληνικό βιβλίο, 15ος-19ος αιώνας, Πρακτικά διεθνούς συμπίοσιου*, Αθήνα, 2004
- 68) Cutting and casting Greek types in the 19th and 20th century, *Gutenberg Jahrbuch*, 2006
- 69) Χάραξη και χύτευση των ελληνικών τυπογραφικών στοιχείων στον 19ο και 20ό αιώνα, *ΥΦΕΝ*, τόμος 6, Θεσσαλονίκη, 2006

- 1) Συνέντευξη στον Βασίλη Λεβαντίδη στην εκπομπή *Οδός Βιβλίου*, TV Μακεδονία, 1999
- 2) Συνέντευξη στον Ηλία Κουτσούκο, *Ράδιο 9.58FM*, 8 Φεβρουαρίου 2000
- 3) "Στοιχειοθετώντας την τέχνη της τυπογραφίας", συνέντευξη στην Βαλεντίνη Παπαγεωργίου, *Πανσέληνος/Μακεδονία*, τεύχος 23, 13.2.2000
- 4) Συνέντευξη στο *Graphic Arts*, τεύχος 11, Μάρτιος 2000
- 5) Συνέντευξη στον Γιάννη Σημαντήρα, Αφιέρωμα του *Marketing Week* για την Ελληνική Τυπογραφία, Ιούλιος 2000
- 6) Συνέντευξη (με την ομάδα της alterVision) στο Δημήτρη Φακίνο, *Δέλτα D*, τεύχος 19, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2001
- 7) Συνέντευξη στον Θανάση Αντωνίου, *Marketing Week*, τεύχος 925, 17.6.2000
- 8) Συνέντευξη στην Κυριακή Τσολάκη, *Πανσέληνος/Μακεδονία*, τεύχος 146, 23.6.2000
- 9) Συνέντευξη στην Ασπασία Βούζη, *Sunday Date/Αγγελιοφόρος*, 30.3.2003
- 10) Συνέντευξη στην "Τυπογραφία", *Η Τυπογραφία*, 1.3.2004
- 11) Συνέντευξη στον Γιώργο Καλιετζίδη, *Ράδιο 9.58FM*, 20 Απριλίου 2004
- 12) Συνέντευξη με τον Θωμά Σιώμο για την τηλεοπτική εκπομπή 'Η τηλεόραση έχει μεσάνυχτα', ET3, 2004

- 13) Συνέντευξη (με την ομάδα της alterVision) στο περιοδικό *Δέλτα D*, τεύχος 43, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2005
 - 14) Συνέντευξη στον Γιώργο Καλιετζίδη, εκπομπή 'Βουστροφρεδόν', *Ράδιο 9.58FM*, Δεκέμβριος 2005
-
- 1) Σεμινάρια δύο εβδομάδων σε σπουδαστές του *North College* στο τμήμα Γραφικών Τεχνών, Θεσσαλονίκη, Μάρτιος 1989
 - 2) 'Ιστορία Γραφικής Επικοινωνίας και Θεωρία Τυπογραφίας' σε επιδοτούμενα από την ΕΟΚ σεμινάρια, Θεσσαλονίκη, *Infoprint*, α) 9.1989, β) 9.1990, γ) 9.1991, δ) 9.1992
 - 3) 'Αναπαραγωγή και Εκτύπωση'. Μαθήματα σε σπουδαστές του *Applied Arts Studies* στο τμήμα Γραφικών Τεχνών, Θεσσαλονίκη, α) από Σεπτέμβριο 1992 μέχρι Φεβρουάριο 1993 και β) από Φεβρουάριο μέχρι Μάιο 1994
 - 4) Υπεύθυνος για το ακαδημαϊκό μέρος του διεθνούς συνεδρίου DIDOT για την τυπογραφία, Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 1992 (*Infoprint*, EEC Commet II, Helexpro)
 - 5) Ομιλία στο διεθνές συνέδριο ιστορίας της τυπογραφίας στο Wolfenbüttel της Γερμανίας (Νοέμβριος 1992) με θέμα, 'Η ελληνική πραγματικότητα στην έρευνα και την εκπαίδευση στο χώρο των γραφικών τεχνών'
 - 6) Ομιλία στο *Παιδαγωγικό Τμήμα του ΑΠΘ* στη Φλώρινα με θέμα, 'Η τυπογραφία του παιδικού βιβλίου', 23 Νοεμβρίου 1994
 - 7) Επιμέλεια Εντύπου, Ιστορία Γραφικής Επικοινωνίας και Θεωρία Τυπογραφίας σε επιδοτούμενα από την ΕΟΚ σεμινάρια, Θεσσαλονίκη, *Infoprint*, α) Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 1993 και β) Φεβρουάριος 1994
 - 8) Εισηγητής στον κύκλο σεμιναρίων 'Εισαγωγή στους Η/Υ - Ηλεκτρονική έκδοση εντύπων και βιβλίων', *ΕΛΚΕΠΑ* (παράρτημα Θεσσαλονίκης), 'Φυλακές Διαβατών', Σεπτέμβριος 1996
 - 9) Εισηγητής στον κύκλο σεμιναρίων 'Σχολικές ηλεκτρονικές εκδόσεις', *Προγράμματα Κινητικότητας, Δράση I (1.2β)*, Θεσσαλονίκη, α) Μάρτιος - Απρίλιος 1998 και β) Μάιος 1999
 - 10) Κύκλος διαλέξεων σε μεταπτυχιακούς φοιτητές της *Φιλοσοφικής Σχολής (Φιλολογικό Τμήμα) του ΑΠΘ*, για την τυπογραφία και τη γραφική επικοινωνία, Φεβρουάριος 2000
 - 11) Εισήγηση με τίτλο 'Τυπογραφική επιμέλεια. Από τον Μουσούρο στο Internet', στο συνέδριο "Νέα Ελληνική Λογοτεχνία: Εκδοτικά Προβλήματα και Απορίες, Θεωρία και Πρακτική", [Συνέδριο στη μνήμη του Γ.Π. Σαββίδη, οργάνωση: *Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού*], 15-17 Ιουνίου 2000, *Esperia Palace*, Αθήνα
 - 12) Εισήγηση στην ημερίδα του περιοδικού *Δd, Διμηνιαία έκδοση για τη δημιουργία και το design*, Μπάγκειον Μέγαρον, Αθήνα, 7.12.2000
 - 13) Εισήγηση με τίτλο 'Οι τυπογραφικές συμβάσεις στο ελληνικό έντυπο του 19ου αιώνα', στο Διεθνές συνέδριο "Το Ελληνικό Βιβλίο, 15ος-19ος αιώνας", Δελφοί, 16-20.05.2001
 - 14) Ομιλία με τίτλο 'Τυπογραφικοί πειραματισμοί στην ελληνική εφημερίδα του 19ου αιώνα' στο Διεθνές συνέδριο "Ο ελληνικός τύπος", *Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών/Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών*, Αθήνα 2002
 - 15) Εισηγητής του σεμιναρίου "Από το χειρόγραφο στο έκτυπο βιβλίο", *Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας*, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 27 Φεβρουαρίου 2002
 - 16) Γενικός γραμματέας της Οργανωτικής Επιτροπής και Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του 1ου Παγκόσμιου Συνεδρίου 'Τυπογραφία και Οπτική Επικοινωνία: Ιστορία, Θεωρία, Εκπαίδευση', Συνδιοργάνωση *Εκδόσεων Πανεπιστημίου Μακεδονίας* και *altervision επε*, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 26-30 Ιουνίου 2002
Εισαγωγική ομιλία με τίτλο 'Το συνέδριο DIDOT 1992 για την τυπογραφία. Δέκα χρόνια μετά'
 - 17) Εισηγητής του σεμιναρίου "Η σύγχρονη τεχνολογία της τυπογραφίας", *Ινστιτούτο Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, Intercollege*, Κύπρος, 9-11 Ιουνίου 2003
 - 18) Εισηγητής του σεμιναρίου "Τυπογραφική παράδοση και ιστορία - Ένα σύγχρονο εργαλείο για την οπτική επικοινωνία", *Πανεπιστήμιο Μακεδονίας*, Θεσσαλονίκη, 17-20 Μαρτίου 2004

- 19) Γενικός γραμματέας της Οργανωτικής Επιτροπής και Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του 2ου Παγκόσμιου Συνεδρίου 'Τυπογραφία και Οπτική Επικοινωνία: Επικοινωνία και νέες τεχνολογίες', Συνδιοργάνωση *Εκδόσεων Πανεπιστημίου Μακεδονίας* και *altlevision επε*, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 24-29 Ιουνίου 2004
- 20) Εισηγητής με θέμα 'Συμβατική και ηλεκτρονική βιβλιογραφία: ένα ατυχώς παραμελημένο εργαλείο για το design' στο σεμινάριο "5 χρήσιμα εργαλεία για το design", *Πανεπιστήμιο Μακεδονίας*, Θεσσαλονίκη, 29 Νοεμβρίου-3 Δεκεμβρίου 2004
- 21) Εισηγητής στο σεμινάριο με τίτλο 'Τυπογραφία και εκδοτική: συγκοινωνούντα δοχεία', *Πανεπιστήμιο Μακεδονίας*, Θεσσαλονίκη, 30 Μαρτίου 2005
- 22) Εισηγητής στο σεμινάριο με τίτλο 'Στοιχειοθεσία και σελιδοποίηση κειμένων με ειδικές απαιτήσεις στην εκδοτική πρακτική', *Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας*, Θεσσαλονίκη, 23 Νοεμβρίου και 7 Δεκεμβρίου 2005
- 23) Εισηγητής στο Πρόγραμμα Εξειδίκευσης με τίτλο 'Τυπογραφία και Οπτική Επικοινωνία: παράδοση και νέες τεχνολογίες στην ελληνική πραγματικότητα', *Πανεπιστήμιο Μακεδονίας*, Θεσσαλονίκη, 16 Φεβρουαρίου-23 Μαρτίου 2006
- 24) Γενικός γραμματέας της Οργανωτικής Επιτροπής και Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του 3ου Παγκόσμιου Συνεδρίου 'Τυπογραφία και Οπτική Επικοινωνία: Επικοινωνία και νέες τεχνολογίες', *Πανεπιστήμιο Μακεδονίας*, 20-23 Ιουνίου 2007
- 25) Εισηγητής στο σεμινάριο με τίτλο 'Ο κοντορεβιθούλης στο χώρο των Γιγάντων: Σχεδίαση, χάραξη και παραγωγή των ελληνικών τυπογραφικών στοιχείων τον 19ο και 20ό αιώνα', *Πανεπιστήμιο Μακεδονίας*, Θεσσαλονίκη, 14 Οκτωβρίου 2006

- 1) EEC DIDOT Project
 - a) University of Reading, Dept of Typography and Graphic Communication, Reading, March 1991
 - b) Schule für Gestaltung Basel, Basel, May 1992
 - c) Centro de Diseno Industrial S.A., Bilbao, October 1993
- 2) Premio Internazionale Biennale per la Storia, l'Arte e la Qualita del Libro, Verona, June 1991
- 3) Institute of Reprographic Technology, The impact of electronic publishing on inplant printing, London, May 1987
- 4) International Summer School in Papyrology, *Institute of Classical Studies*, London 1987

- Επιστημονικός υπεύθυνος της έρευνας με τίτλο *Ιστορία των ελληνικών τυπογραφικών στοιχείων και των ελληνικών στοιχειοχτυηρίων 19ος-20ός αιώνας*, υπό την αιγίδα του *Πολιτιστικού Τμήματος του Ομίλου Πειραιώς* με τη γενική διεύθυνση του *Κέντρου Νεοελληνικών Ερευνών*
- Έρευνα στο πλαίσιο της *Δράσης 3 για την Ενίσχυση του 'Μηχανισμού Εκδόσεων Πανεπιστημίου Μακεδονίας'*, ΟΠΕ: *Ανάπτυξη Προτύπων για Συμβατικές και Ηλεκτρονικές Εκδόσεις*, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 2004-2005, 2006-2007

εργασία

1977-1997

Ιδιοκτήτης-διευθυντής του βιβλιοπωλείου και του εκδοτικού οίκου *Μαστορίδης*, Θεσσαλονίκη

1987-

Ιδρυτής του ειδικευμένου σε τυπογραφική βιβλιογραφία εκδοτικού οίκου *Τυποφιλία/Μαστορίδης*, Θεσσαλονίκη

1997-

Συνιδρυτής, και από τον Δεκέμβριο του 2000 πρόεδρος της εταιρίας *alterVision τυπογραφία και οπτική επικοινωνία*

1998-

Τυπογραφικός Σύμβουλος – Υπεύθυνος του *Μηχανισμού Εκδόσεων Πανεπιστημίου Μακεδονίας*, Θεσσαλονίκη

2001-

Διευθυντής των *Εκδόσεων Πανεπιστημίου Μακεδονίας*, Θεσσαλονίκη

μέλος

Fellow (*FIP3*), του Institute of Printing, Paper and Publishing, UK

International Society of Typographic Designers, UK

Printing Historical Society, UK

The Bibliographical Society, UK

Internationale Gutenberg Gesellschaft, Germany

Arbeitskreis Druckgeschichte, Germany

American Printing History Association, USA

Society of Scribes and Illuminators, UK

British Printing Society, UK

Information Design Association, UK

Ιδρυτικό Μέλος της Εταιρείας Ελληνικών Τυπογραφικών Στοιχείων (*GFS*), Αθήνα